

Algemeen

Vrolijk Pasen aan u allen!

Elke eerste zondag van de maand gaat deze Nieuwsbrief naar een groot aantal griffiers, adjunct-griffiers en andere medewerkers in en om raadsgriffies.

Doelstelling is om "iets juridisch" dat mij afgelopen maand het meest is opgevallen met de lezers te delen, en er waar mogelijk leermomenten uit te halen.

Dit alles om zoveel mogelijk gemeenteraden support te bieden bij het juridisch optimaliseren van hun besluitvormingsprocessen.

Thema voor deze Nieuwsbrief is: nieuwe raad en enkele aspecten van collegevorming

Maar eerst nog even dit

Op grond van artikel C4 lid 2 Kieswet trad de "oude" gemeenteraad af met ingang van donderdag 29 maart 2018. Op datzelfde moment trad ingevolge artikel 18 Gemeentewet de "nieuwe" gemeenteraad aan. Deze moest op donderdag 29 maart 2018 (verplicht) zijn eerste vergadering houden.

Een vergadering die, ingevolge artikel 14 Gemeentewet, in het teken stond van de beëdiging van de raadsleden die waren toegelaten.

In de meeste gemeenten waar op 21 maart gemeenteraadsverkiezingen waren gehouden, heeft de "nieuwe raad" daadwerkelijk op 29 maart zijn eerste vergadering gehouden en heeft de beëdiging plaatsgevonden. Prima!

Ook waren er, vreemd genoeg, "nieuwe" gemeenteraden die hun eerste vergadering in nieuwe samenstelling vóór 29 maart 2018 hadden. En daarmee handelden in strijd met de artikelen 18 Gemeentewet en C4 lid 2 Kieswet. Wat dit voor consequenties heeft voor de rechtmatigheid van door een dergelijke raad de komende vier jaar te nemen besluiten, laat zich slechts raden. We gaan het zien!

Gemeenterechtelijke aspecten van de informateur

Inmiddels zijn de onderhandelingen om te komen tot een coalitie gestart. Hier en daar is al witte coalitierook zichtbaar.

In (veel?) meer gemeenten dan in 2014 het geval was is, een extern informateur ingeschakeld. Het inschakelen van een informateur voltrekt zich in een politieke setting, en veelal volgens lokale politieke mores.

Er komt geen Gemeentewet aan te pas, simpelweg omdat deze wet de informateur nergens voorschrijft, laat staan noemt.

Artikel 35 Gemeentewet bepaalt (slechts) dat de raad de wethouders benoemt. Meer niet.

De taakomschrijving, rechten en plichten van de informateur zullen dus moeten worden besproken en zo nodig ergens in vastgelegd. Een wettelijk recht op bezoldiging heeft een informateur niet. Het is staatsrechtelijk de vraag of betaling uit de gemeentekas moet plaatsvinden. Als betaling uit de gemeentekas moet plaatsvinden, zullen een bevoegd orgaan en een begrotingspost moeten worden aangewezen.

Plaats burgemeester in coalitievorming

Gemeenterechtelijk heeft de burgemeester geen andere aanspraak dan te worden geïnformeerd over de uitkomst van de collegeonderhandelingen. Met daarbij het recht om zijn opvattingen kenbaar te maken.

Wil de raad dat de rol van de burgemeester groter is dan uitsluitend de wettelijke (denk hierbij aan een integriteitsonderzoek), dan zal dit met de burgemeester moeten worden afgesproken.

Het is overigens bekend dat de minister van BZK een wetswijziging heeft aangekondigd die moet leiden tot meer invloed van de burgemeester bij het benoemen van wethouders.

Benoemen van wethouders

Het benoemen van wethouders vindt plaats in een openbare raadsvergadering. De raad bepaalt het aantal wethouders. De raad bepaalt op welke datum hij daarover besluit.

Logisch is, dat de raad pas kan benoemen als de coalitieonderhandelingen een akkoord en beoogd wethouders heeft opgeleverd.

Belangrijk aandachtspunt bij deze benoemingsvergadering is dat wordt voldaan aan vergader-, stem- en besluitquorum. Het wil wel eens voorkomen dat de oppositie de benoemingsvergadering uit protest boycot. Met mogelijke onvoorziene quorumgevolgen van dien (een coalitieraadslid kan onvoorzien niet aanwezig zijn bij de benoemingsvergadering, waardoor het vergaderquorum uit artikel 20 lid 1 Gemeentewet niet wordt gehaald).

Zij die in de vorige periode wethouder waren, het op dit moment nog steeds zijn en die komende periode andermaal een wethouderspost mogen bekleden, moeten gewoon worden benoemd. Net als de nieuwkomers in het vak.

Ook voor wethouders geldt dat zij ingezetene van de gemeente moeten zijn. Een verplichting waar de raad ontheffing van kan verlenen. Op dit moment kan die ontheffing nog steeds maximaal een jaar omvatten. Er is nog steeds geen wetswijziging tot stand gebracht die de raad ruimte biedt om meteen voor maximaal 4 jaar ontheffing van het ingezetenschap te verlenen.

Het benoemen gebeurt schriftelijk, dus met stembriefjes.

De benoemde wethouder moet bericht krijgen over zijn of haar benoeming. Dit kan schriftelijk, dit kan ook mondeling als betrokkene in de raadzaal aanwezig is.

Binnen 10 dagen moet de benoeming worden aanvaard. Als een benoeming binnen deze periode niet wordt aanvaard, dan wordt betrokkene geacht de benoeming niet te hebben aangenomen.

Sluitstuk wordt gevormd door de beëdiging van de wethouders, in een openbare raadsvergadering. Daarna kan het functioneren als wethouder(s) beginnen, en kunnen partijen overgaan tot de orde van de dag: het besturen van de gemeente.

Veel succes gewenst in dit boeiende proces!